

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

13. De ieiunio, quod in peruegilijs Sanctorum Apostolorum suscipitur, &
colitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

vnā cum alijs colebant, nempe coenantes, nihil autem prandētes. Socrates verò loquitur de quibusdā Romanis, qui malē in Quadragesima ante Pascha alternis tantummodo hebdomadis ieiunium agebant. Nam Ambrosius reprehēdit quosdam, qui alterna quoque ieiunia, Quadragesimā tempore Mediolani seruabant. Is igitur mos non erat omnium Romanorum communis, sed aliquorum duntaxat perperam ieiuniū quadragesimarium colentium.

Quintò quæritur, An eadem ieiunij ratio fuerit in Ecclesia Latina & Græca seruata? Respondeo, Græcos Quadragesimarium ieiunium à Dominica Sexagesimæ inchoasse, & protinde per octo hebdomadas ante Pascha seruasse ieiunium. Latiorum verò alij, à Dominica Quadragesimæ, alij verò, à feria quarta Cinerū incipiēbant, quamuis, vt paulò antè dixi, ante Gregorij Primum, vel etiam ante Secūdum, Latini omnes à Dominica Quadragesimæ inchoabant. Item Græci in Quadragesima dies Dominicos & Sabbata, vno dempto, quod Pascha proximò antecedit, à ieiunio Quadragesimæ excipiēbant. Sic enim habet Canon 55. Synodi in Trullo cōgregatæ: *Quoniam intelleximus in Romanorum Ciuitate, in sanctis Quadragesimæ diebus in eius Sabbatis ieiunare præter Ecclesie traditionis consuetudinem: Sanctæ Synodo visum est vt in Romanorum Ecclesia Canon inconcusse obtineat, qui dicit: Si quis Clericus inuentus fuerit in sancto die Dominico vel Sabbato ieiunans præter vnum & solum, deponatur; si autem Laicus, segregetur. Hæc ibi. Hic Canon, qui Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem reprehendit, non recipitur. Canon autem Apostolorum 68. Sic habet: *Si quis Dominicū diem & Sabbatum, vno solo dempto, ieiunare deprehendatur, deponatur; si Laicus, e Communionē eiicitur. His accedit S. Ignatius in Epistola ad Philippenses: Quadragesimam, inquit, nolite pro nihilo habere: imitationē enim continet Dei conuersationis. Quicunque Dominicam aut Sabbatum ieiunauerit præter vnum Sabbatum Pasche, ipse est Christi interfector. Sic ille. At verò Romanorum Ecclesia, Sabbato solita est ieiunium seruare. Vnde Innocentius Primus scribit in Epist. ad Decemium Episcopum cap. 4. Quod ritè omni Sabbato ieiunetur, quia feria sexta & sabbatum, ambo dies tristitiam Apostolis, vel ipsi qui Christū secuti sunt, induxerunt. Qui die Dominico exhilarati, non solum istum festiuissimum esse voluerunt, verum etiam per omnes hebdomadas frequentandum esse duxerunt. Vnde verò hæc Græcorum, & Latinorum sit exorta diuersitas, suo loco inferius explicabo.**

Caput XIII.

De ieiunio, quod in peruiigijs Sanctorum Apostolorum suscipitur & colitur.

Primò quæritur: In quibus Sanctorum cœli ciuium peruiigijs sit nobis, iure communi, ieiunium seruandum? Respondeo, id planè constare ex c. Ex parte de obseruat. ieiuniorum. Indictum est enim ieiunium in peruiiglio Dominici Natalis, & Assumptæ in Cœlum Virginis. Et ex c. Consilium de Obseruat. ieiunior. seruandum est ieiunium

in singulis peruiigijs Apostolorum, præterquā in peruiiglio Sanctorum Philippi & Iacobi, & B. Ioannis Euangelistæ, quia illud incidit inter Pascha & Pentecosten, quod tempus generali Ecclesie traditione, immune & liberum est à ieiunio; & hoc, quia cadit intra dies Natalis Dominici. In cap. vero, Ex parte, ante dictum fuerat: In peruiiglio S. Matthie, esse ieiunium colendum, quia fuit duodecim Apostolorum numero adscriptus.

Quæres, an in peruiiglio S. Ioannis Baptistæ, S. Laurentij, & Celebritatis omnium Sanctorum debeatur ieiunium iure communi seruari? Respondeo, nihil esse de hoc ieiunio iure communi expressè constitutum: generali tamen consuetudine Ecclesie Latine, quæ vim legis habet, seruandum est. Et ideo Innocentius Hostien. Ioan. Andrea, Abbas, & ceteri in Rubrica de Obseruat. ieiun. hos dies cum reliquis connumerant. Ita Angel. Ieiunium num. 7. Silu. eodem verbo num. 4. Scire autem oportet extare Epistolam Nicolai Primi ad Consultam Bulgarorum, vbi cū rogaretur, Quæ temporibus & diebus esset ieiunium seruandum? Respondit capite 4. Quadragesimale ieiunium, quod est ante Pascha, ieiunium post Pentecosten, & ieiunium ante Solemnitatem Assumptionis Sanctæ Dei Genitricis, & ieiunium ante Nativitatem Domini. Quæ ieiunia Sancta Romana suscepit antiquitas, & tenet Ecclesia. In sexta verò feria omnis hebdomadæ, & in cunctis vigilijs ieiunium festiuatum, à carnium esu cessandum est, & ieiunium incumbendum, vt verè cum Psalmo dicitur: Ad vesperum demorabitur ferus, & ad matutinum leticia. Hæc ibi. In Concilio itidem Oxoniensi in Anglia cōtracto ab Stephano Archiepiscopo statuitur: Vigilia, vt vigilia Natiuitatis Domini, Pasche, Pentecostæ, vigilia S. Ioannis Baptistæ, Apostolorum Petri, & Pauli, S. Laurentij, Assumptionis B. Mariæ, S. Bartholomæi, S. Matthæi, Apostolorum S. Simonis & Iudæ, omnium Sanctorum, S. Andree, S. Thomæ Apostoli in obsequio, & Iacobi Domini celebrentur. Hactenus Concilium. Sed hæc duo Decreta, in corpus siue volumen communis iuris non sunt relata: indicant tamen communem Ecclesiarum morem in ieiunijs seruandis. Et inter Sermones ad Fratres in Eremito, qui nomine Augustini circumferuntur, est Sermo 1. sic habens: *Seiote fratres, quod antiquitus Patres nostri fideles ieiunare consueverunt in vigilijs magnarum solennitatum, usque ad noctem: quod laudandum erat, & bonum. Aliquod tamen est ieiunium deuotionis: vt ieiunare vigilijs Sanctorum Cypriani compatriotæ nostri, & Cerasij, & Praxasij, & similitum. Aliud est ieiunium institutionis, vt Assumptionis B. Mariæ, Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ, Apostolorum Petri, & Pauli, Simonis & Iudæ, Matthæi & Andree, & Iacobi Maioris. Istorum vigilijs ieiunare semper debemus: vt si ieiunanda iam ipsi patimur, ita & in futurum cum eis partem gloriemur. Et paulò inferius subiicit: Iacobus Zebedæi Apostolus apud quosdam vigiliam non habet, eo quod occisus fuerit in diebus Azymorum, ne diem mortis celebremus, sed translationis Bartholomæus etiam vigiliam non videtur habere, eo quod vna diem fuerit decoratus, & sequenti die obiit: & si si haberet vigiliam, oporteret quod esset in terra dicit: quod est contra normam aliorum ieiuniorum. Thomas quoque vigiliam non habet, eo quod tempore Aduentus venit. Barnabas ieiunium non habet, eo quod de Duodecim non fuit. Matthæi autem ieiunium non habet, eo quod tempore ieiunij sit.*

Caput XIV.

De ieiunijs, quæ in Quatuor anni Temporibus seruantur.

Primò quæritur, Quo iure sint ieiunia in Quatuor anni Temporibus instituta? Respondeo in hunc modum. Est iure tantum Canonico ab Ecclesia indicta sint; at tamen, vt rectè Leo Primus in Sermonibus de Ieiunio Septimi mensis, Serm. 7. & Serm. 9. & Isido. Lib. 4. de Offic. Eccles. cap. De ieiunio Quatuor Temporum tradiderunt, huius Quatuor Temporum ieiunij veluti quidam typus ac figura in veteri Hebræorum populo præcessisse memoratur. Verba Leonis hæc sunt: *Quod ex veteris prædicatione doctrine ad purificationem animarum, & corporum nostrorum ieiunium septimi mensis assumimus, non legalibus nos oneribus subiicimus, sed utilitatem continentie que Christi Euangelio seruit, amplectimur.* Isidorus quoque Ieiuniorum Tempora secundum scripturas, quatuor esse definit, in quibus per abstinentiam, & lamentum poenitentia, Domino sit supplicandū. Hæc ille. Cæterum hoc nostrum ieiunium, non habet eandem rationem, quam Iudæorum ieiunium. Neque enim eisdem anni temporibus, nec eodem dierum numero, neque eodem ritu, & modo, neque eisdem de causis suscipitur. Iudæi enim mensibus quarto, quinto, septimo, & decimo (Zachar. 8.) Ieiunium colebant, hoc est, in mense Iulio, Augusto, Octobri, & Ianuario; nos verò, Quatuor anni Temporibus æquo penè diuissis: vt primum sit, ieiunium vernum in mense Martio; secundum æstiuum in mense Iunio, aut Maio, tertium, Autumnale, in mense Septembri; quartum, Hybernium, in Decembri. Iudæi itidem septem dies ieiunio consecrabant de vespera ad vesperam; nos verò, tres tantum dies vsque ad Nonam, vel Meridiem solum. Illi, ieiunio fludebant propter contractas legis tabulas, aut propter ruptos ab hoste Urbis Hierosolymæ muros; aut propter obortam ex narratione exploratorum in populo seditionem, diurnamq; in solitudine peregrinationem, aut propter dirutum & euersum à Nabuchodonosore Chaldeorum rege templum; aut propter tribus Iudæ reliquias vnâ cum duce suo Godolia miserabiliter dissipatas. Nos verò Quatuor Temporum ieiunia suscipimus, vt debita quæ negligentia nostra conflauimus, & quæ contraximus, peccata exoluamus, & Deo bonorum omnium largitori, operum nostrorum primitias consecremus. Et verisimile est Hybernium ieiunium quod in Decembri de more seruat, esse ab Apostolis institutum. Vnde Auctor Micrologi cap. 28. ait: *Et notandum omnes Apostolicos à B. Petro vsque ad Simplicium Papam ordinationes tantum in ieiunio Decembris celebrasse, vt in Romano Pontificali legitur.* Sic ille. Etenim in Libello, in quo Vita Romanorum Pontificū breuiter scripta, nomine Damasi referuntur, legimus, quoties singuli Romani Pontifices in Mense Decembri sacros ordines cōtulerint. Id enim in cuiusq; illorū vita annotatur: At, vt rectè Leo I. in Epist. ad Dioscorū Alexandrinū Episcopum, que est. Si. c. 1. scriptum reliquit: *ex Apostolica nouimus venire doctrina, vt sacre ordinationes præmissis ieiunio consecratur. Nō. Ab. 13. dixit Spiritum*

Exod. 32. Num. 13.

4. Reg. vii. Ibidem.

Ioannis Euangelista ieiunium non habet, eo quod Gloria in excelsis Deo cantare debemus. Hæc Auctor ille. Quo fit, vt mirum non sit quod Paludanus in 4. dist. 15. q. 4. art. 3. conclus. 2. tradiderit, in peruiugilijs Bartholomæi, Iacobi Maioris & Matthiæ, ieiunium vim præcepti non habere, nisi vbi fuerit vsu & consuetudine receptum. Sed Innocentius Tertius, vt patet ex c. Ex parte, respondit, in peruiugilio Matthiæ, & omnium Duodecim Apostolorum ieiunium obseruari oportere, præterquam in peruiugilijs Apostolorum Philippi & Iacobi, & Ioannis Euangelistæ.

Secundò quæritur, An in peruiugilio Pentecostes ieiunium sit communi iure institutum? Respondeo, in c. Scire, dist. 76. §. necessario, Gratianum ita dicere: *Necessario ergo Ecclesia instituit, vt post diem Pentecostes ieiunia celebrentur.* Sed quod in illis quinque diebus ieiunandum esse negatur, ex obseruantia necessitate intelligitur, & c. Ieiunium §. Hanc autem, eadem à restrictione: *Non autem videntur ieiunia quarti mensis posse celebrari ante diem Pentecostes: à die enim Dominice Refurrexerunt vsque ad diem Pentecostes nō indicantur obseruanda ieiunia.* Significat Gratianus his verbis, in peruiugilio Pentecostes, nullum ieiunium iure communi esse sancitum. Et reuera ex c. Scire debet, & c. Ieiunium, & ex c. Post Pascha, & ex c. Ieiunium dist. 76. perspicuè colligitur esse Ecclesie traditionem, & morem, vt inter Pascha, & Pentecosten, nulla ieiunia indicantur. Nihilominus tamen, in eadem dist. 76. c. Nosse, ex Ambrosio habetur: *Nosse credo, vos scire, non minori letitia celebrari diem Pentecosten quam diem sanctum Pasche celebrari solent: tunc enim, sicut modo facimus, ieiunauimus, & vigiliae celebrauimus, orationibus pernoctauimus ieiunauimus.* Vnde necesse est, vt similes obseruantias similis letitia subsequatur. Et Glossa ibidem: *In vigilia requirit, Pentecostes necessario est ieiunandum.* Angel. verbo ieiunium, num. 7. ad finem. ait: *Verius videtur, ex necessitate præcepti tale ieiunium esse seruandum.* At ex altera parte est S. Thomas 2. 2. quæst. 147. art. 5. ad 3. vbi a per se docet, ieiunium exultationis, quale inter Pascha & Pentecosten seruatur, non esse præceptum. Ieiunia, inquit, que præcepto Ecclesie instituntur, sunt magis ieiunia afflictionis, que non conueniunt diebus letitiæ, propter quod non est ieiunium ab Ecclesia institutum in tota Paschali tempore, nec etiam in diebus Dominicis, in quibus si quis ieiunaret contra consuetudinem Populi Christiani: que vt Augustinus Epist. 86. dicit, est pro lege habenda, vel etiam ex aliquo errore, sicut Manichæi ieiunant, quos necessarium tale ieiunium arbitantes, non esset à peccato commisit. Hec ibi S. Thomas.

In hac controuersia dicendū existimo, in peruiugilio Pentecostes iure communi non esse ieiunium indictum, generali tamen Ecclesie Latine consuetudine, que legis & præcepti vim habet, eo die seruari ieiunium debet. Et hoc est fortassis, quod Glossa loci citatus docuit. Sic Siluester ieiuniorum, num. 4. Caietanus 2. 2. q. 147. art. 5. Quare quod Gratianus & S. Thomas tradiderunt, id de iure communi, non autem de consuetudine, que in legem & præceptum transiit, est intelligendum. Porro, vt in c. Consilium, & in c. Ex parte de Obseruat. ieiuniorum non statuitur. Quando dies festi Sanctorum in secundam hebdomadæ feriam incidunt, ieiunium, quo eorum peruiugilia cōsecrantur, in Sabato proximè antecedente seruatur.